

“වනාන්තරය යනු මානව වර්ගයාගේ ප්‍රධානතම ජීව ප්‍රභවය” යැයි ලෝක ප්‍රකට පරිසරවේදියකු වන, තෝමන් මයර්ස් ප්‍රකාශකර තිබේ. මිනිසා ප්‍රමුඛ විවිධ ජාතීන්ගේ පැවැත්ම උදෙසා වනාන්තර මගින් විවිධාකාරයෙන් ඉටුකරනු ලබන සේවය අදාශ්‍යමාන වුවද, ඒ නිසාම වනාන්තරවල අගය පිළිබඳව අවතක්සේරුවක් කළ නොහැක.

වනාන්තර මගින් පෝෂිත ජෛව විවිධත්වය තුළින් මානව වර්ගයාගේ පැවැත්මට මහලු පිටුවහලක් ලබාදෙයි. විශේෂයෙන් මිනිස් වර්ගයා පෙළෙන රෝග විසා රැසකටම සාර්ථක ප්‍රතිකාර ලබාදිය හැකි ඖෂධ පැළෑටි බොහොමයකට තිත්බිම වී ඇත්තේ ලොවෙහි පැතිර පවත්නා වැසි වනාන්තර බව පිලිගැනේ. ඔස්ට්‍රේලියාවේ පැනමාවේ හා කොස්ටරිකාවේ පිහිටි එබඳු වැසි වනාන්තර ගැන කථාකරන විට අති-චාර්යයෙක්ම සඳහන් කළයුතු ඊළඟ වැසි වනාන්තරය වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ සිංහරාජ වැසි වනාන්තර වේය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී ලෝක උරුම ස්ථාන 7 අතුරෙන් එකම ස්වභාවික ලෝක උරුම ස්ථානය වන, සිංහරාජ වැසි වනාන්තරය, ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපයට අයත් සඳහරිත වනාන්තරයක් වන අතරම, එය රත්නපුර, ගාල්ල මාතර සහ දිස්ත්‍රික්ක තුනටම අයත් හෙක්ටයාර් 11187 ක් පමණ වූ හුම් ප්‍රමාණයක් පුරා විහිදී පවතී. රක්වාන කඳු වලල්ලට අයත්, සිංහරාජ වැසි වනාන්තරයට දිගින් කි.මී.21 කින්ද අවම පළල කි.මී.3 කින්ද සමන්විත වන අතර, උපරිම උස මීටර් 1171 ක් හා අවම උස මීටර් 90 ක් ද වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ එකම ස්වභාවික ලෝක උරුමය “සිංහරාජ වැසි වනාන්තරය”

යූ.පී.එස්. පතිරණ

සිංහරාජ වනාන්තරයට එම නම සැදුනේ ඇත අතීතයේ දී එම වනාන්තරයේ බලය පතුරුවා සිටි දැවැන්ත සිංහයෙකු නිසා යැයි ජනප්‍රවාදයේ දැක්වේ. පුරා විද්‍යා ගවේෂණවලට අනුකූලව මීට වර්ෂ 13,000 - 12,300 න් අතර කාලය තුළ මෙරට සිංහයින් විසූ බව නිගමනය කර ඇති හෙයින්, සිංහරාජ වනාන්තරය හා සිංහයෙකු සමග සම්බන්ධ කිරීමේ වරදක් නොමැති බව පෙනේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රථමවරට රත්නපුර මාර්ගයේ කුරුවිට, පත්විල, ඒදණ්ඩාවෙල ප්‍රදේශයේ

මැණික් පතලකින් හමුවූ සිංහ හොසිලයන් 1947 දී කුරුවිට ගෝණපිටියේ අඩි 20 ක ගැඹුරු පතලකින් හමුවූ සිංහයකුගේ පහළ හකුවේ දකුණු රදනක දත් කැබල්ලක්, කුරුවිට බටදෙඹ ලෙනේ හතරවන කැනීමේ ස්ථානයේ දී හමුවූ සිංහයකුගේ ඇටකැබලි හා දත් කැබලි ද අප රටේ සිංහයන් විසූ බවට පෙන්වා දේර්සානදිග නිරිතදිග යන මෝසම් දෙකෙන්ම වර්ෂාව ලබන සිංහරාජයේ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය මිලි මීටර් 3000 -6000 න් අතර වේ.

ඉතා අධික ජෛව විවිධත්වයක් සහිත සිංහරාජ වනාන්තරය තුළ පවතින ශාක වල හා ජීවත්වන සතුන්ගේ විවිධත්වය හා වටිනාකම නිසාම එය ලෝක උරුම වනතුමියක් ලෙස 1989 වර්ෂයේ දී යුනෙස්කෝ සංවිධානය විසින් නම්කර තිබේ.

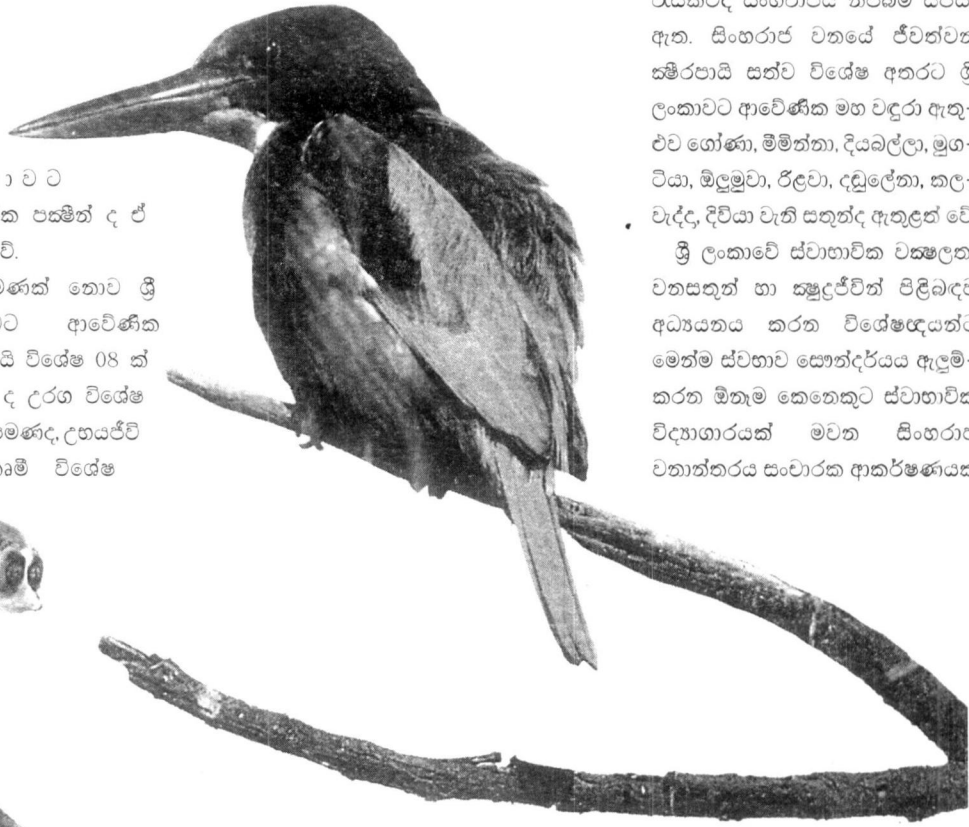
මේ නිසාම සිංහරාජ වනාන්තරය ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ප්‍රධානතම ජල සංචිතයක් ලෙස සැලකේ. සිංහරාජයේ දිය උල්පත් වලින්, විශේෂයෙන් කළු ගඟ හා ගිං ගඟ පෝෂණය වී තිබේ.

ඉතා අධික ජෛව විවිධත්වයක් සහිත සිංහරාජ වනාන්තරය තුළ පවතින ශාක වල හා ජීවත්වන සතුන්ගේ විවිධත්වය හා වටිනාකම නිසාම එය ලෝක උරුම වනතුමියක් ලෙස 1989 වර්ෂයේ දී යුනෙස්කෝ සංවිධානය විසින් නම්කර තිබේ.

සිංහරාජ වනාන්තරයේ ඇති විවිධ තුරු ලතා වලින් සියයට 75 ක් පමණ ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් ආවේනික ශාක විශේෂ බව මෙතෙක් පවත්වන ලද පරීක්ෂණ වලදී පැහැදිලි වී තිබේ. තෙත් සඳහරිත වනාන්තරයක් ලෙස සිංහරාජ වනය තුළ නිබෙන තුරු ලතා සමූහයේ ප්‍රධාන ස්ථර හතරක් දකගත හැකිය. එනම් වියන් ස්ථරය, උප වියන් ස්ථරය, යටි වියන් ස්ථරය හා බිම් වියන් ස්ථරය යනුවෙනි.

මෙහිදී වියන් ස්ථරය යටතේ කිතු, බටුකා, හොර, හල්, මැන්ඩෝර්, බෙරලිය, ගොඩ බෙරලිය, මිල්ල, වැවරණ, කැකුණ, තිතියදුත්, වැලිපියන්ත, කිරිහැමිරිය වැනි ශාක ද උප වියන් ස්ථර යටතේ දියනා, මලබොඩ, හැඩවක, කටුමොද වැනි ශාක ද

ලංකාවට ආවේනික පසුගිය දළු අතර වේ. එපමණක් නොව ශ්‍රී ලංකාවට ආවේනික ක්ෂීරපායී විශේෂ 08 ක් පමණ ද උරග විශේෂ 21 ක් පමණද, උභයජීවී හා කෘමි විශේෂ

රැසකටද සිංහරාජය තිරිබම සපයා ඇත. සිංහරාජ වනයේ ජීවත්වන ක්ෂීරපායී සත්ව විශේෂ අතරට ශ්‍රී ලංකාවට ආවේනික මහ වඳුරා ඇතුළුව ගෝණා, මිමින්නා, දියබල්ලා, මුගටියා, මිලුමුවා, රීලවා, දඬුල්ලා, කලවැද්ද, දිවියා වැනි සතුන්ද ඇතුළත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාභාවික වනජනන වනසතුන් හා ක්ෂුද්‍රජීවීන් පිලිබඳව අධ්‍යයනය කරන විශේෂඥයන්ට මෙත්ම ස්වභාව සෞන්දර්යය ඇලුම්කරන ඕනෑම කෙනෙකුට ස්වාභාවික විද්‍යාගාරයක් මවන සිංහරාජ වනාන්තරය සංචාරක ආකර්ෂණයක්

යටි වියන් ස්ථරයන් යටතේ මඩොල්, මුතුකැටිය, වැනි ශාක හා බිම් වියන් ස්ථරය යටතේ පිතිබරු, වල්බෝමු පේරනඹල, වැල්වර්ග අතර වේවැල් මාවැල්, තම්බොටුවැල්, වෙතිවැල්, බාඳුරා වැල් ආදී ලතාවන් රැසකි. ඊට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවට ආවේනික වූ උඩවැඩියා මල් වර්ග රැසක්ද තුරු මුදුන්වල හා දෙතිකඩවල පිපී තිබෙනු බොහෝ විට දක්නට ලැබේ.

එබඳු ඉහළ මට්ටමේ ශාක විවිධත්වයක් ඇති සිංහරාජ වනාන්තරය තුළ සත්ව විවිධත්වයක් ද ඉහළ මට්ටමින් දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් ආවේනික සතුන් බොහොමයක් සිංහරාජ වනය තුළ දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ නිරික්ෂණය කළහැකි පසුගිය වර්ග 432 න් 142 ක් පමණ සිංහරාජ වනය තුළ පියාසර කරන බවත්, ශ්‍රී ලංකාවට ආවේනික පසුගිය විශේෂ 26 ක් පසුගිය විශේෂ 20 ක් පමණ එහි ඇතුළත්වන බවද, ගණන් බලා තිබේ. වලිකුකුලා, කැහිබෙල්ලා, හබන් කුකුලා, අළුගිරවා, රතු මුහුණැති මල් කොහා, කඳුකර කොට්ටෝරුවා, ගිරා මලිව්වා, ඇටි කුකුලා, ලංකා සැලලිහිණියා, ලංකා පිලලිව්වා, රතුමද මලිව්වා, දුමුරු කැලැබස්සා, වැනි ශ්‍රී

වශයෙන් ද ජනප්‍රිය වෙමින් පවතී. මේ නිසාම වර්තමානයේ විවිධ නර්ජන රැසකටද සිංහරාජ වනාන්තරයට මුහුණදීමට සිදුවී තිබේ. සිංහරාජ වනයට ඇතුළුවන සංචාරකයන් විසින් ගෙන එනු ලබන පොලිතින්, ප්ලාස්ටික් වැනි ද්‍රව්‍ය ඇතුළත් කාලි කසල වනයේ තැනින් තැන දමායාම නිසාද, සිංහරාජයේ පවතින පැලෑටි වර්ග හා ශාක වර්ග සමරු භාණ්ඩ වශයෙන් හොරෙන් ඉවතට ගෙනයාම නිසාද, ජාචාරමිකරුවන්ගේ හා අනවසර පදිංචිකරුවන්ගේ දැව මංකොල්ලය නිසාද, තේ වගාව සඳහා අළුතින් ඉඩම් හෙලිකිරීම නිසාද, සිංහරාජයේ අනාගත පැවැත්මට එල්ල වී ඇති නර්ජනය සුළුපටු නොවේ.

කෙසේ හෝ වේවා ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතා වැදගත් ජාත සංවිනයක් ලෙසත්, මෙතෙක් හඳුනා නොගත් ඖෂධ ශාක රැසක් හා විවිධ මාරාන්තික රෝග සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීමට උපකාර වියහැකි ජාතයන් සහිත ඖෂධීය ශාක සහිත තෝතැන්නක් ලෙසත් සැලකෙන සිංහරාජ වැසි වනාන්තරය මතු පරපුර වෙනුවෙන් සුරැකීම අප සැමගේ වගකීමක් වන බවද මෙහිදී අවසාන වශයෙන් සඳහන් කළ යුතුව ඇත. □